

1 Tõendamiskohustus**1.1 Millised on tõendamiskohustust reguleerivad normid?**

Luksemburgi õiguses valitseb põhimõtte, mille järgi peab isik, kes nõuab kohustuse täitmist, seda tõendama. Ja vastupidi: see, kes väidab, et tema kohustus on lõppenud, peab tõendama maksmist või asjaolu, mis tõi kaasa tema kohustuse lõppemise.

1.2 Kas on olemas normid, mille alusel on teatavad asjaolud tõendamiskohustusest vabastatud? Millistel juhtudel? Kas tõenditega on võimalik konkreetne õiguslik eeldus ümber lükata?

Luksemburgi õigusega on teatavate juhtude jaoks kehtestatud eeldused, mille korral ei pea isik tõendama asjaolu, mille tõendamine oleks raske või võimatu. Eeldused on järeldused, mis on sätestatud seaduses või mille teeb kohus tundmatute asjaolude kohta teadaolevate asjaolude põhjal.

Seadusandja eristab kahte liiki eelduseid. Esiteks õiguslikud eeldused, mis on teatavate toimingute või asjaoludega seoses kehtestatud eriseaduses. Lisaks on olemas eeldused, mis ei ole seaduses sätestatud ja mille kohta teeb otsuse kohus oma kaalutusõigusest lähtuvalt, kusjuures kohus võtab arvesse ainult selliseid eelduseid, mis on kaalukad, täpsed ja ühtlangedavad.

Eelduste ümberlukkamiseks on üldiselt võimalik esitada tõendeid. Näiteks kui abielupaarile sünnib laps, eeldatakse, et lapse ema abikaasa on lapse isa.

Isaduse vaidlustamiseks on siiski võimalik esitada hagi.

Mõnikord võib juhtuda, et eelduseid ei ole võimalik ümber lükata, s.t nende eelduste vastu ei ole võimalik esitada tõendeid.

1.3 Kui veendunud peab kohus asjaolus olema, et oma otsus sellele asjaolule rajada?

Asjaolusid hindab kohus oma sõltumatust kaalutusõigusest lähtuvalt. Kahtluse korral teeb kohus kindlaks, kas tõendid on kaalukad, täpsed ja ühtlangedavad, ning võtab tõendid vastu või lükkab need tagasi olenevalt väidetavate faktide usutavusest.

2 Tõendite kogumine**2.1 Kas tõendite kogumiseks on alati nõutav poole taotlus või võib kohtunik teatavates olukordades koguda tõendeid ka omal algatusel?**

Kohtunik võib tõendite kogumise ette näha menetlusosalise avalduse alusel, kuid teatud juhtudel võib ta koguda tõendeid ka omal algatusel.

2.2 Millised on järgmised sammud, kui poole taotlus tõendite kogumiseks rahuldatakse?

Kohtunik teavitab määratud eksperti ülesande laadist. Ekspert pöördub menetlusosaliste ja selliste kolmandate isikute poole, kelle abi uurimisel vajatakse. Kooskõlas võistlevuse põhimõttega tuleb tõendid koguda menetlusosaliste juuresolekul.

2.3 Millistel juhtudel võib kohus tagasi lükata poole taotluse koguda tõendeid?

Tõendite kogumise võib alati ette näha siis, kui kohtunikul ei ole piisavalt teavet otsuse tegemiseks.

Väidetava faktiga seoses võib tõendite kogumise ette näha ainult juhul, kui väite esitanud menetlusosalisel ei ole piisavalt tõendeid selle väite tõendamiseks.

Mingil juhul ei tohi tõendite kogumist ette näha selleks, et kompenseerida poole hooletust tõendite kogumisel.

Samuti peavad kohtunikud piirduma meetmete valikul sellega, mis on piisav vaidluse lahendamiseks. Nad peavad valima lihtsaima ja kõige vähem kuluka lahenduse.

2.4 Millised on tõendamise eri viisid?

Erinevad tõendamiseviisid on dokumentaalsed tõendid, suulised ütlused, eeldused, omaksvõtt ja vande alla antud tunnistused.

2.5 Millised on tunnistaja ütlustega tõendamise meetodid ja kas need erinevad meetoditest, mida kasutatakse eksperdi arvamusega tõendamisel? Millised on kirjalike tõendite esitamise ja ekspertiaruande/eksperdiarvamuse kohta kehtivad nõuded?

Meetodid tõendite kogumiseks tunnistajatelt ja eksperttunnistajatelt

Kui tunnistajate ütlused on lubatavad, võib kohtunik koguda tõendeid kolmandatelt isikutelt, kes võivad aidata heita valgust juhtumiga seotud asjaoludele seetõttu, et need on neile isiklikult teada. Selliseid tõendeid võib koguda ütluste vormis või uurimise käigus olenevalt sellest, kas need tõendid on suulised või kirjalikud.

Kohtunik võib paluda enda valitud isikul anda selgitusi ütluste, konsultatsioonide või eksperdiarvamuste vormis faktilise asjaolu kohta, mis vajab tehnilise eksperdi selgitust. Kui arvamus ei pea olema esitatud kirjalikult, võib kohtunik lubada eksperttunnistajal avaldada arvamust suuliselt kohtuistungil. See arvamus protokollitakse ning selle allkirjastavad kohtunik ja kohtusekretär.

Kirjalike tõendite ning eksperttunnistajate aruannete või arvamuste esitamise reeglid

Kirjalikud tõendid

Dokumendile tuginev menetlusosaline on kohustatud edastama selle dokumendi kõigile teistele pooltele. Dokument edastatakse kättesaamiskinnituse vastu või esitatakse kohtu kantseleile. Dokumendid tuleb edastada viivitamatult.

Ekspertide aruanded või kirjalikud arvamused

Ekspertid esitavad oma aruanded kohtu kantseleile. Isegi kui eksperte on mitu, koostatakse üks aruanne. Kui ekspertide arvamused lahknevad, esitab iga ekspert oma arvamuse. Kui ekspert on küsinud arvamust teiselt ekspertilt, kelle spetsialiseerumisvaldkond erineb eksperdi enda spetsialiseerumisvaldkonnast, lisatakse see arvamus olenevalt kohtuasjast kas istungi protokollile või toimikule.

2.6 Kas mõni tõendamiseviis on teistest suurema tõendusjõuga?

Mõni tõendamiseviis on teistest suurema tõendusjõuga.

Oma ametiülesandeid täitva ametisiku (notar, kohtutäitur jne) koostatud ametlik dokument (*acte authentique*) on tõend, välja arvatud juhul, kui on tõendatud, et see dokument ei ole autentne.

Eraõiguslik kokkulepe, mille pooled on ise koostanud ja allkirjastanud ilma ametisikut kaasamata, on tõend juhul, kui ei ole vastupidiseid tõendeid.

Suuliste tõendite ja muude tõendamiseviiside lubatavuse üle otsustab kohtunik omal äranägemisel.

2.7 Kas teatavate asjaolude tõendamiseks on kohustuslikud kindlad tõendamiseviisid?

Selleks et tõendada õigusdokumenti (lepingut), mille väärtus on suurem kui 2500 eurot, tuleb esitada kirjalikud tõendid. Õigusliku asjaolu (näiteks õnnetuse) tõendamiseks võib siiski kasutada mis tahes tõendamiseviise.

2.8 Kas seadus kohustab tunnistajaid ütlusi andma?

Seadus kohustab tunnistajaid tegema tõe väljaselgitamiseks kohtumenetluse raames koostööd.

2.9 Millistel juhtudel võivad nad keelduda ütluste andmisest?

Isiku võib ütluste andmise kohustusest vabastada, kui ta suudab tõendada, et tal on ütluste andmisest keeldumiseks mõjuv põhjus. Menetlusosalise vanemad või muud lähisugulased võivad keelduda ütluste andmisest. Samuti võib seda teha menetlusosalise abikaasa ja seda isegi juhul, kui nad on lahutatud.

2.10 Kas isikut, kes keeldub tunnistamast, võib karistada või sundida ütlusi andma?

Kohtusse ilmumata jätnud tunnistajaid võib kohtusse kutsuda nende kulul, kui nende ärakuulamist peetakse vajalikuks. Kohtusse ilmumata jätnud tunnistajatele ja mõjuva põhjuseta ütluste või vande andmisest keelduvatele isikutele võidakse määrata tsiviilkorras 50–2500 euro suurune rahaträhv. Isik, kes suudab tõendada, et ta ei saanud ettenähtud päeval kohtusse ilmuda, võidakse vabastada rahaträhvi või kohtusse kutsumisega kaasnevate kulude tasumisest.

2.11 Kas on isikuid, keda ei saa tunnistajana üle kuulata?

Ütlusi andma võib kutsuda igaühe, välja arvatud need, keda ei peeta selleks sobilikuks.

Isikud, kes ei saa anda ütlusi, võidakse siiski samadel tingimustel ära kuulata, kuid seda ei tehta vande all. Alanejad sugulased ei tohi kunagi anda ütlusi seoses asjaoludega, millele abikaasad tuginevad lahutust või lahusele taotledes.

2.12 Milline on kohtuniku ja poolte roll tunnistaja ülekuulamisel? Millistel tingimustel võib tunnistaja üle kuulata videokonverentsi vahendusel või muude tehniliste vahendite abil?

Kohtuniku ja poolte roll tunnistajate küsitlemisel

Kohtunikud küsitlevad tunnistajaid eraldi kohtuniku määratud järjekorras ning menetlusosalised peavad viibima juures või olema kohale kutsutud. Tunnistajad ei tohi oma ütlusi maha lugeda.

Kohtunikud võivad tunnistajad ära kuulata või esitada neile küsimusi mis tahes asjaolude kohta, millega seoses võib seaduse kohaselt tõendeid koguda, ning seda isegi juhul, kui neid asjaolusid ei ole märgitud otsuses, millega tõendite kogumine ette nähti. Kohtunikud võivad tunnistajad tagasi kutsuda, vastandada neid omavahel või menetlusosalistega ning vajaduse korral kuulata tunnistajad ära tehniliste ekspertide juuresolekul.

Menetlusosalised ei tohi ütlusi andvale tunnistajale vahele segada, teda küsitleda või üritada teda mõjutada või pöörduda tema poole otse. Vastasel juhul võidakse need menetlusosalised istungilt kõrvaldada. Kui kohtunik on lõpetanud tunnistaja küsitlemise, võib ta juhul, kui ta peab seda vajalikuks, esitada tunnistajale täiendavaid küsimusi, mille on kohtunikule edastanud menetlusosalised.

Videokonverentsi ja muude tehniliste vahendite kasutamine

Nõukogu 28. mai 2001. aasta määruse (EÜ) nr 1206/2001 (liikmesriikide kohtute vahelise koostöö kohta tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusajades) eesmärk on parandada, lihtsustada ja kiirendada liikmesriikide kohtute vahelist koostööd tõendite kogumisel. Luksemburgi õiguses puuduvad erisätted videokonverentsi kasutamise kohta. Videokonverentsi kasutamise suhtes kohaldatakse uue tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikleid, mis käsitlevad tunnistajate küsitlemist, kohtuniku isiklikult tehtavaid kontrole ja isiklikult kohtusse ilmumist. Kohtutel on olemas vajalik tehniline varustus. Videokonverentsiks ette nähtud kuupäeval on kohal kohtunik, kohtusekretär, tõlk ja tehnik.

Kohtunik võib lasta teha heli-, video- või audio-videosalvestise kas kogu menetlustoimingust või selle osast. Salvestisi hoitakse kohtu kantseleis. Mis tahes pool võib paluda neist koopiat või ära kirja oma kuludega.

3 Tõendite hindamine

3.1 Kas asjaolu, et pool on saanud tõendid ebaseaduslikul teel, seab kohtule otsuse tegemisel piiranguid?

Kohus ei võta vastu ebaseaduslikul teel saadud tõendeid (näiteks selliseid tõendeid, mis on saadud varjatud kaamera abil filmimise või telefonikõnede salvestamise teel, kui asjaomane isik ei olnud sellisest filmimisest või salvestamisest teadlik).

3.2 Kas minu kui poole antud seletusi võetakse tõendina arvesse?

Menetlusosalise tehtud avaldustel puudub üldjuhul tõendi jõud.

Lingid

<http://www.legilux.lu/>

Viimati uuendatud: 26/04/2019

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkevõrsioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.